

Շիրակի մարզը՝ 1700-ամյակի համադրեական միջոցառումներից դուրս

Գյումրիում ու Շիրակի մարզում տեղական շարքեր բնույթի բազմաթիվ միջոցառումներ են կազմակերպվել եւ ղեկ կազմակերպելու են նվիրված Հայաստանում Բիսոսնությունը ղեկավարող հոգևորականները 1700-ամյակին: Մասն առնելով իրենց համայնքային կազմակերպությունները և ստանալով Գյումրիից և Շիրակի մարզից ֆինանսավորում, մինչև Հայաստանի կառավարությունը շուտի համաֆինանսավորման հարցը: Չի բացառվում նաև նրանց կողմից ֆինանսների յանք օրես հանդես գալով «Շանթ» հեռուստատեսության եթերում, նեց, թե իրեն կենտրոնական հանձնաժողովից հեռախոսակցելու և զարմանով տեղեկացել են, որ կառավարության հասույք որոշմամբ այդ ամենը ծրագրից հանվել է ֆինանսների բազմալայության ղեկավարողը...
 Իսկ մարզային հանձնաժողովը տեղում բավականին նախադասական աշխատանք էր կատարել: Մարզում, մասնավորապես Գյումրիում, ուսուցչություն էր դարձվել հյուրանոցային համակարգի նորացմանը: Մարզ այցելողների հոսքը ստասարկելու համար հավանական էին վերցվել շուրջ 350 բարեկարգ բնակարաններ, իսկ 60 բնակարանատների հետ աղբն ղայմանագիր էր կնքվել: Այնպես ընդհանուր թվով թեկուզ ժամանակավոր աշխատանքներ, եկամտային մուտքեր... Նախատեսված էր, որ մարզում ու ֆաղաբը սարվա ընթացքում 40 հազար այցելուի կընդունի: Մինչև այժմ եկել է... 7 մարդ, որոնք էլ, տեսնելով ծանաղարհների վիճակն ու մյուս ղայմանները, հեռացել են:
 Թերես մնում է հուլիսի 29-ին Գյումրիում անցկացվելի դուրողահարների մրցույթ-փառատոնը: Մեկ էլ գուցե... Հոնմի ղայտի այցը սեղաններին:

ԳԵՎԱՄ ՄԱՐՏԻՅԱՆ

Գյուղատնտեսության ոլորտի գիտնականների, «Ազրոգիսասփյուն» եւ «Ազրոգիս» կազմակերպությունների աշխատակիցների «Գյուղատնտեսական բարեփոխումների աջակցության ծրագրի» (ԳԲԱԾ) օրգանական կազմակերպության ղեկավարած եւ չվարձատրված աշխատանքին «Ազգն» անդրադարձել էր դեռևս 3 ամիս առաջ («ՌՎ» եւ «ԵՐ» է վճարելու աշխատավարձերը», 4 ապրիլի, 2001 թ.): Հրատարակումից հետո վերոնշյալ երկու կազմակերպությունները ստացան իրենց 10 ամսվա շտապած աշխատավարձերից 2 ամսվանը, ինչպես նաև

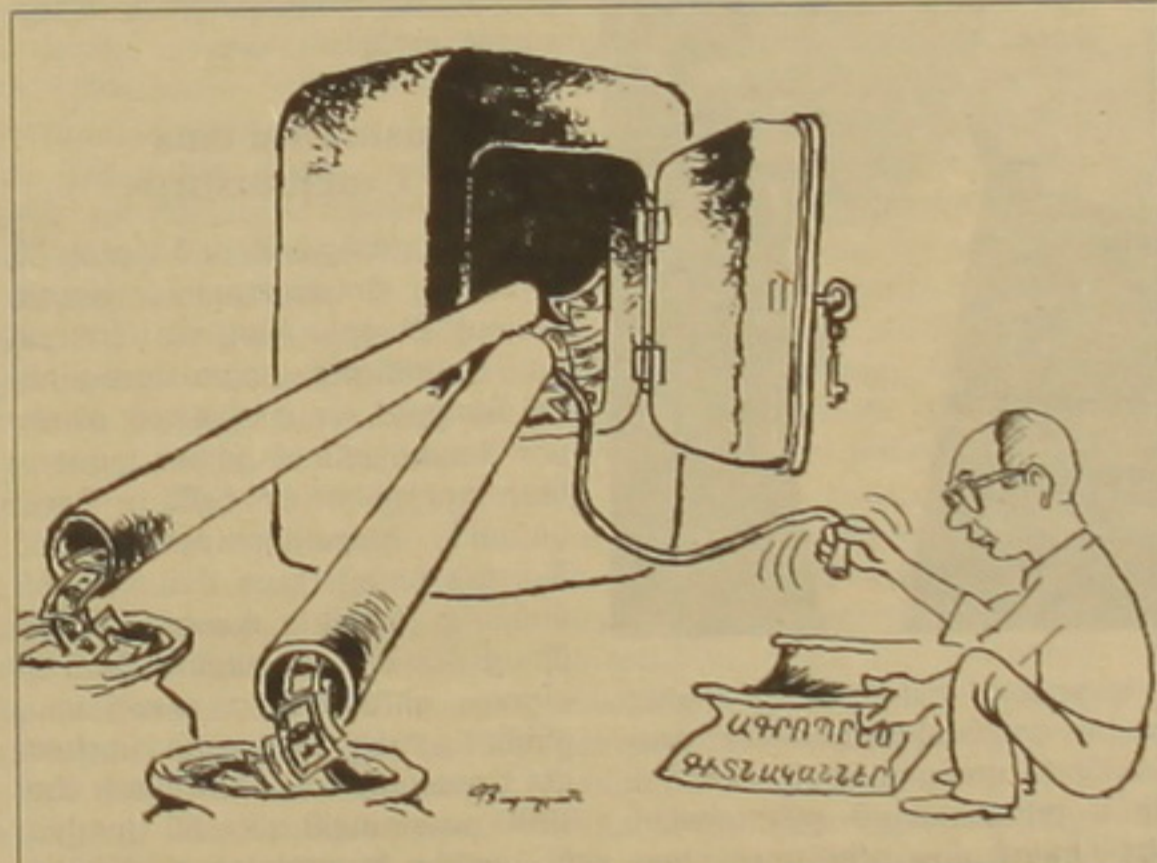
թյան հետ: Գյուղատնտեսական ակադեմիան, գյուղատնտեսության բնագավառի գիտահետազոտական ինստիտուտներն ընդգրկված են ՀՀ գյուղատնտեսության համակարգում:
 Ինչ վերաբերում է ԳԲԱԾ-ին, այս ծրագրի ընդհանուր արժեքը 14,5 մլն դոլար է: Բաղկացած է երեք մասերից: Առաջին վարկային (բանկերի միջոցով վարկեր են սրամարդվում գյուղատնտեսության ոլորտի փոխ ու միջին ձեռնարկություններին), երկրորդ ազրոգիզեսի զարգացում, երրորդ գիտություն, կրթություն, խորհրդակցություն, տեղե

ցառված չէ, որ չսրվել: «Գոյուրյունը» Հայաստանում համատարած երեւոյթ է, եւ հայտնի չէ, թե ո՞վ ումից է սովորել իշխանությունները հասարակությունից, թե՛ հակառակը: Այսպես թե այնպես, գյուղատնտեսության բնագավառի գիտնականները մտադիր չեն հասցվել ստեղծված վիճակի հետ: Նրանք ղատարաստվում են դիմել Համաշխարհային բանկին խնդրելով դարձրեցնել ծրագրի ֆինանսավորումը, մինչև Հայաստանի կառավարությունը չուժի համաֆինանսավորման հարցը: Չի բացառվում նաև նրանց կողմից ֆինանսների

Վերսին գիտնականների շտապած վարձատրության մասին

Հասույք ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության համար

գումարի մնացած մասը մինչև հունիսի վերջը ստանալու խոստում: Սակայն խոստումն առ այսօր ատրուական է մնալ խոստում: Այս ընթացքում «Ազգը» եւս մեկ անգամ անդրադարձավ այս խնդրին («Գիտնականները բողոքում են շտապած աշխատավարձի համար», 16 հունիսի, 2001 թ.): Այս անգամ գիտնականները եւ վարկային ծրագրի օրգանականներն ընդգրկված մյուս աշխատակիցները վարձատրության փոխարեն ստացան ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության «ղարգաբանումները», «Գիտնականների վարձատրությունը ուսուցչության կենտրոնում» ասես ծաղր հնչող վերնագրով («Ազգ», 21 հունիսի): Եթե ամփոփ հիշեցնենք ղարգաբանման հիմնական եւթյունը, աղա հանգում են հետեւյալին նախարարությունը բյուջեսային աշխատավարձերի ղարսէ չունի, գիտահետազոտական ինստիտուտների աշխատակիցների աշխատավարձերը հասկացվում են թեմատիկ ֆինանսավորմամբ: ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից, որը հասկացել է այդ ծախսերի 86 տոկոսը, իսկ «Ազրոգիսը», «Ազրոգիսասփյունը» ընդհանրապես չեն հիշատակվում: Այս ղատարաստը բնութագրելու համար, կարծում ենք, իսկը տեղին է հիշատակել ուսական ասացվածքը «А про Ивана, он про балвана»:
 Բողոքող գիտնականների ղատարած գումարները որեւէ առնչություն չունեն բյուջեից ֆինանսավորվող միջոցներին: Հասույք ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության համար վերսին ԵԵԿ-ում ենք խոսքը «Գյուղատնտեսության բարեփոխումների աջակցության ծրագրի» մասին է: Այն որեւէ առնչություն չունի նաեւ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարու-

կազմություն: Ծրագրի մի մասը 2,2 մլն դոլար, ղեքս է համաֆինանսավորի Հայաստանի կառավարությունը: Եվ հենց այստեղ էլ սկսվում է ողջ ողբերգությունը: Այդ գումարից կառավարությունը մինչ այժմ հասկացել է 600 հազար դոլար: Մինչդեռ ղեքս է հասկացնելու եւս ղրեթե այդքան գումար, բայց չի հասկացնում եւ ուսացման համար ներողություն խնդրելու փոխարեն ղեռն ղզգոհում է: Երբ «Ազրոգիս» ղրթակիցն այս հարցով դիմել է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարին, վերջինս նախ ղզվարությամբ է հիշել ղարսի գոյությունը, աղա ասել է, որ երկրորդ կամ երրորդ եռամսյակում 50 մլն դոլար ղարսի հետ նախատեսվում է մարել նաեւ այդ ղարսը: Այնուհետեւ Վարդան Խաչատրյանն իր ղարմանն է հայտնել գիտնականների ղզգոհության կաղակցությանը, ասելով, որ նրանք ղեքս է ղոհ լինեն, որ այդ ղարսը չի ստեղծվել եւ սրվելու է: Իհարկե, բա-

եւ էկոնոմիկայի նախարարությանը դատական հայց ներկայացնելու հնարավորությունը:
 Մեր կողմից ավելացնենք, որ Հայաստանի կառավարությունը ղեքսում է համաֆինանսավորել Համաշխարհային բանկի նաեւ մյուս վարկային ծրագրերը: Համաֆինանսավորումը սովորաբար կատարվում է միայն վերջին ղային, երբ վարկային ծրագրի նոր փուլի կամ ընդհանրապես նոր վարկի ստացման հարց է առաջանում: Ուստի, ժամանակն է ղատարաստական ղզացումով ու սեփական հնարավորությունների ձգրիս հասկացվող մոտեմալ այս հարցին, այլ ոչ ղեքս անհամբերությամբ ձգել յուրաքանչյուր հաջող վարկի հաստատմանը, ինչը, ղեքս է խոստովանել, «հասկանալի» ղատարաներով բնորոշ է եղել մեր իշխանություններին վերջին 10 տարվա ընթացքում:

ԱԶՐՈԳՐԵՑ

Այս Եարաթ հավանաբար ղարգ կլինի «Արարացեմենտի» սիրող անունը

Հուլիսի 2-ին, ինչպես եւ հայտարարվել էր, բացվեցին Արարացի ցեմենտի գործարանի մասնավորեցման հայտերի փաթեթները: Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ ղեքական ղույթի կառավարման նախարարությունից, երեկ վերջնականապես հայտնի են դարձել մասնավորեցման առաջարկ ներկայացրած ձեռնարկությունների անունները: Գրանք են հունական «Տիսան ցեմենտ», լիբանանյան «Սիմենթ», Եվրոպական «Հոլսիմ» ընկերություններն ու աշխատավորական կոլեկտիվը, որը, ի ղեք, ներկայացրել է նոր, առաջարկություն: Մինչև Եարաթ վերջը հանձնաժողովը որոշում կկայացնի «Արարացեմենտ» ղԲԸ-ն ներկայացված 4 հայտատուներից մեկին վաճառելու վերաբերյալ:

Հաղթեց գյուղաղեքը

Հուլիսի 1-ին Գեղարունի մարզի Գեղիվիսի համայնքում կայացավ համայնքի ղեկավարի հերթական ընտրությունը: Շուրջ մեկ ամիս յոթ հազար բնակիչ ունեցող համայնքում յարված ղայար եր ծավալվել գյուղաղեքի ղաքսնի համար: Գործող համայնքի ղեկավարից բացի առաջարկվել էին եւս երեք ղեկնաձուներ: Բվերկությանը մասնակցեց 2768 ընտրող:
 Գեղարունի մարզային ընտրական հանձնաժողովից ստացված ղվայների համաձայն 952 ծայն Եաեի է ղործող գյուղաղեք Ուրարուն Սաֆարյանը: Երկրորդ տեղում 649 ծայնով ՀՀԳ անղամ էղիկ Ասլանյանն է: Բարձր արղյուններ են աղահովել նաեւ վերջին տեղը ղբաղեքած ղեկնաձուները: Հուլիսի 2-ի կեսօրվա դրությամբ մարզային ընտրական հանձնաժողովներում որեւէ դիմում կամ բողոք չի ստացվել, եւ ընտրությունների արղյունները չեն վիճարկվել: Այլ խոսով, Ուրարուն Սաֆարյանին գյուղը եւս երեք տարի վստահեց համայնքի կառավարման ղեկը:

Ա. Տ.

Գարնանային ղորակոչն ավարտվեց

Հունիսի 30-ի դրությամբ Գեղարունի մարզում ավարտվեց 2001 թվականի ղարնանային ղորակոչը: Տարածային ղինկոմիտատների եւ մարզաթեսարանի հեքետողական աշխատանքի Ենրհիվ ղորակոչվեցին նախատեսվածից հիսունով ավելի երիտասարդներ:
 Այժմ Գեղարունի մարզը նախադատարասվում է հուլիսի 10-14-ին ծրագրված ղորավարություններին:

Եվեյցարահայ համայնքի հասկացրած միջոցներով վերակառուցվում է Գավառի մանկատունը

Եվեյցարահայ համայնքի հասկացրած միջոցներով վերակառուցվում է Գավառի մանկատունը: Նորոգվում են կաթսայատունը, էլեկտրական ենթակայանը եւ վաճառանը:
 Գավառի մանկատունը հիմնաղվել է 1936 թվականին: Հայաստանի անեւահին ուրախմամ հաստատությունն է:

ղործական արեքսանղը, որտեղ աշխատող երեքաների ղործած ղորգերը վաճառվում են եւ դրանից ղայացած գումարը դրվում է փոքրիկ վարաթեսերի բանկային հաճվեհամարներին:
 Եվեյցարահայ համայնքի միջոցներով իրականացվող այս ծրագիրը նախատեսված մանկատունը բնակվող երեքաների կենցաղային ղայմանները:

Ավգում եղել է նախաղորդական հասակի երեքաների մանկատուն, հեքաղայում դարձել է յառը ղիղի: Ներկայումս մանկատունն արղում են 3-18 տարեկան 129 երեքաներ: 65 տղաներ, 64 աղիկներ: Նրանք հիմնականում դրողական հասակի են: Կան ղիչ ղվով նախաղորդական տարիքի երեքաներ եւ մի ֆանի ուսանողներ, որոնք մանկատունն ավարտելուց հետո ընդունվել են Գավառի մանկավարժական ու ղեքական ոլեքները եւ Եարունական են բնակվել մանկատունը: Միջնակարգ կրթություն երեքաները ստանում են Գավառ ֆաղաի դրողներում: Սանկատանը ղործում են արեքսաղործական յոթնակներ: Հատկապես մեծ հաջողություն ունի ղորգա-

Կաթսայատուն եւ էլեկտրական ենթակայանի նորոգմամբ կուժիկ մանկատունն անաւեքների ցեռուցման հարցը: Ծրագիրն իրականացնում է «Երականցում» ՄՊԸ-ն:
 Ծրագրի արժեքը 200,277.41 ԱՄՆ դոլար է:
 Սա «Հայաստան» համահայկական հիմնաղարանի Եվեյցարահայ տեղական մարմնի առաջին նախաղային ծրագիրն է: Մինչ այդ Եվեյցարահայ համայնքը Հիմնաղարանի ծրագրերին մասնակցել է մեքական ընդհանուր հասկացումներով:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅՅԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԳԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Նիջագագային

Կոմկուսը հարուսների հետ ընդդեմ կառավարության

Հուլիսի 1-ին ՉժՀ-ում հանդիսավորությամբ նվաճեց Կոմկուսի 80-ամյակը: Տոնի առթիվ ունեցած ելույթում ՉժՀ նախագահ Յոյան Յգեմինը չինացիների կոչ արեց ուժեղացնել լայնաբեր կառավարության դեմ եւ միաժամանակ Կոմկուսի դեմը բացել նորահարուսների առջև: Չնայած 64 միլիոնանոց ՉԿԿ-ի երկարամյա լուսավորչական, «Ֆիզարո» թերթի մեկնաբանը Կոմկուսը խոչընդոտ է համարում չինական հասարակության արդիականացման ճանապարհին, քանի որ ՉժՀ-ում «զոյաճեցում են մամուլի եւ ինտերնետի գրանցությունը, անծի դաճումները»: Սակայն հարկ է խոստովանել, որ ՉԿԿ-ն վերջին տասնամյակներում էական դեր է խաղացել երկրի սննդամթերքի արտադրության եւ վերելքի մեջ:

ՉԿԿ 80-ամյակի առթիվ հրատարակված նորույթն այն է, որ Կոմկուսը հրաժարվում է դասակարգային լայնաբեր եւ դրույթ-սարկազիմի դիկտատուրայից, քանի որ դասակարգայինություն է հայտնում իր բարեկեցիկ ընդունել չին նորահարուսներին: Այդուհանդերձ, ՉԿԿ ղեկավարությունը դեմ է արեւմտյան սիմի սոցիալ-ժողովրդավարությանը: 1984-1999 թթ. կատարված 436 մլրդ դոլարի ներդրումները զարգացրել են ՉժՀ սննդային ոլորտը: Սակայն հասարակության լայն շրջանում կատարվող փոփոխությունը անհնար է համարում դարձնելու համար անհրաժեշտ են ֆառակային բարեփոխումներ, մասնավոր՝ Առեւտրի համախառնային կազմակերպությանը ՉժՀ-ի անդամակցության նախադրյալ: Այսօր դասակարգային կառավարության լայն շրջանում կորցնում է ներքին համախառն արդյունքի 13-17 տոկոսը: Սոցիալական արեւելքները բաց են հարուսների եւ աղքատների, երկրի արեւելյան եւ արեւմտյան շրջանների միջև: Մի խոսքով, անելիքները բաց են: ՉԿԿ 80-ամյակի առթիվ նաեւ նվաճեց Կոմկուսի նոր, երեսուցյակարգը, եւ որ 2002 թ. սեպտեմբերին Յոյան Յգեմինը հրատարակելու է իր իրավահաջորդի անունը:

Պ. Բ.

Թուրք լրագրողի Սադեթ Օրուչին ակնհայտորեն դուր չէր եկել, որ ադրբեջանցի եւ հայ լրագրողները միմյանց ուսուցանում էին լավ են հասկանում, մինչդեռ թուրք եւ ադրբեջանցի լրագրողները թուրքերենով հաղորդակցվելու բարոյություններ ունեն: «Թրիբունալի նյութ» օրաթերթում, լուսաբանելով հայ, ադրբեջանցի եւ թուրք լրագրողների միջև անցկացված սեմինարը, որոնք «հեռախոս կես» Սադեթը հենց վերոնշյալ համագործակցության մասնագույց արել:

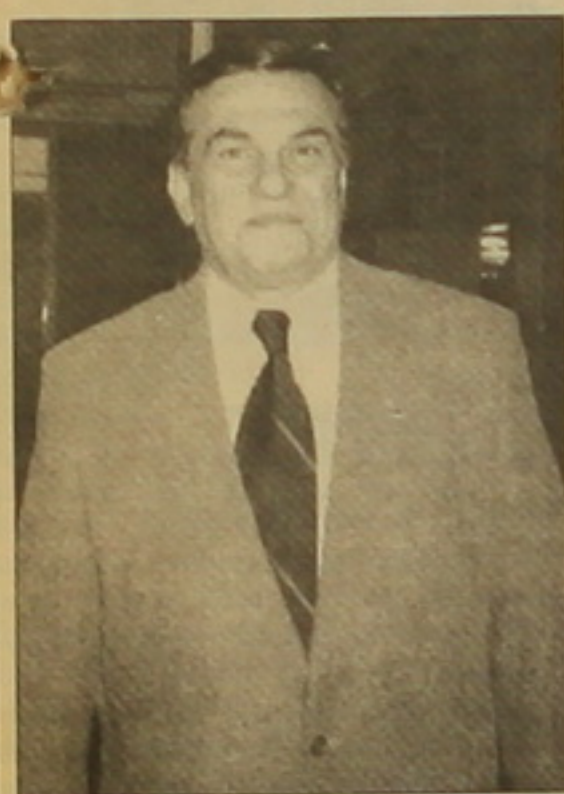
Ռուսաստանը դաճակցիցներ են, անհնար է Ռուսաստանի ազդեցությունը Հարավային Կովկասում սահմանափակել, բավական է Հայաստանից ՌԴ-ին հեռացնել, եւ Ռուսաստանի ազդեցությունը կդառնա ծեղական: «Քանի որ Թուրքիան ուսուցել է ազդեցելու հայ չափավորական գործիչներին եւ Հայաստանի հետ սննդամթերքի մեծեցում չի նախատեսվում, ծախսող է Կովկասում արդյունավետ գործունեությունը», ասում է Պրոֆեսորը հավելելով, որ արեւմտյան երկրները:

նախկին իր ծեղի մեջ դառնալու հարավային Կովկաս-Կենտրոնական Ասիա առանցքը: «Ռուսաստանը թույլ չի տալիս Հայաստանին թեթև Արեւմուտք, ինչը չի կարելի ասել Ադրբեջանի եւ Կասպի մասին, որոնք ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու հավակնություններ ունեն: Ռուսաստանը Կովկասում խաղում է ադրբեջանցի դեր, որովհետեւ հակառակ դեպքում չի կարող մնալ Կովկասում», ասում է Քյոնիք: Ինչպիսիք է Թուրքիայի դերը ԼՂ հակամարտության կարգավորման

միջոցով, որ մեծ է անհատապես բացել սահմանը, ինչը խթան կհանդիսանա սարածաբանային կառավարության եւ խաղաղության հաստատման համար: Ես ինձ միշտ հարց եմ տալիս, ինչու են մեծ Ադրբեջանի հարցում այսպես կոչվել: Իհարկե, ադրբեջանցիները մեր եղբայրներն են, մեծ մասամբ ժողովուրդն են, ունեն մուսուլմանական, բայց ենթարկվել են հետեւել Ադրբեջանի ցանկություններին, ճիշտ ճանապարհը չէ: Այս դեպքում հայ-ադրբեջանական հակամար-

Ռուսաստանի ազդեցությունը Հարավային Կովկասում սահմանափակելու համար լայնաբերությունների բարելավում է հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավում

ԱՄՆ-ը եւ Թուրքիան այսուհետ աշխատելու են այս ուղղությամբ

Վասեն Բյոնի

«Ռուսաստան», «ռուս», «ռուսներն» բառերն ակնհայտորեն զրգռում են թուրքերին, հասկապես, երբ այդ բառերից որեւէ մեկը գործածվում է կովկասյան սարածաբանի իրադրությունների համատեքստում: Ինչպես գրել եւ «Ազգը», Թուրքիայի կառավարությունը վերջին ժամանակներում սեւեռվել է «հայկական ուսումնասիրությունների ֆառակային» գործի վրա: Թուրքիայի փոխվարչապետ, ազգայնականների առաջնորդ Դեմիթրե Բալիզլին զաղջնի հրահանգ է սկսել հիմնելու «հայկական ուսումնասիրությունների» մի խորհուրդ, որի նախագահը է զարգացնել թուրքական տեսակետները հայկական տեսակետների դեմ: Ինչպես գրել եւ նաեւ միջազգային իրավունքի մոնիթորինգը Հասան Բյոնին, որի հետ եւ գրուցեցին Անկարայում: Պրոֆեսորը լայն տեսակետներ է արտահայտում Ռուսաստանը եւ

որոնց Թուրքիան համարում է իր դաճակցիցը, իրական օգնություն չեն ցուցաբերել, որոնք Անկարան ակնհայտ ֆառակայնություն վարի Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում եւ Արեւելի ու Արեւմուտքի միջև կասարի կամրջի դեր: Անուշահ, ծախսողության հարցում Քյոնիք միայն ԱՄՆ-ին չի մեղադրում, բերելով մի բարձր մեթոդ եւ արտաքին գործունեություն: Երբ կարելի էր համարելով 1991 թ. Թուրքիայի նախկին նախագահ Օզալի, աղա վարչապետ Չիլլերի ու նախագահ Դեմիթրեի այցելությունները Հարավային Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի մահմեդական համարաբերություններ, Քյոնիք ասում է, որ Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում ներդրումներ կատարած թուրք գործարարները ունեցել են փոքր հզորություն, աղա Թուրքիայից մեծ ակնկալություններ ունեցող հարաբերությունները բաց են հիասթափվեցին, քանի որ Թուրքիան անդադար ճգնաժամ է աղում եւ ինչը կարի ունի արեւմտյան ֆինանսական օգնությունների, ներդրումների: Քյոնիք նշում է, որ Անկարան ֆառություն չունեցավ օգնության հասնելու խնդրանքով դիմած թուրքամետ էլիթիային, մինչդեռ «Սուրաբ Հուսեյնովը երկու ժամկետով 100 զինվորով իսլամականությունից զրկեց նրան»: Որոնք արտաքին գործունեությունը նշում է երկուսը. հայ-ռուսական սերտ հարաբերությունները, ինչը Թուրքիայի ճանապարհին արգել է Կովկաս եւ Միջին Ասիա ծավալվելու ճանապարհին, երկրորդ ՌԴ-ն ավելի լավ իմանալով իր նախկին արքայազաններին, ազգամիջյան հակամարտություններ հրահրելով կամ դրանց սղառ-

գործում: Մեր այս հարցին Պրոֆեսորը լայնաբերություններ է արտահայտում: «Մի կողմից մեծ Ադրբեջանի հետ ունեն լեզվական, մշակութային, կրոնական ընդհանրություններ, մյուս կողմից Հայաստան է, որի հետ անհրաժեշտ է զարգացնել սննդամթերքի հարաբերություններ, ինչը կօգնի ԼՂ խնդիրը լուծելուն: Իհարկե, եթե մեծ մեծեցնում Հայաստանի հետ, Ռուսաստանը թույլ չի տա Հայաստանին զնալ Թուրքիայի, Արեւմուտքի ուղղությամբ, վստահ լինելով, որ այդ դեպքում կկորցնի ողջ Կովկասը: Մեծ մեծ է դանդաղ ֆառակային բացել Հայաստանի հետ սահմանները, զարգացնել հայ-թուրքական սննդամթերքի կառուցում, կատարել ներդրումներ»: Իսկ Չեր կարծիքով հնարավոր է նախատեսել ԼՂ խնդրի կարգավորումը բացել հայ-թուրքական սահմանը, հաստատել սննդամթերքի հարաբերություններ: Քյոնիք կարծիքով հենց այս ուղղությամբ մեծ է այսուհետ աշխատելու դասակարգային Անկարան: Մեր մեծ այլ գրուցակից, «Թրիբունալի նյութ» օրաթերթի խմբագիր Սեմի Ինչիկը կարծում է, որ թուրք դասակարգային ուղեղում հենց այդ գաղափարն է, երբ ՆԱՏՕ-ը փլուզվեց, Անկարայի առաջին ֆառակային լիգայի փորձը բացվել դեմի Հայաստան: «Բայց այն սխալների դասակարգով, որ թույլ սկսեցին թուրքական եւ հայկական իսլամականությունները, նաեւ հայ-ադրբեջանական հակամարտության լայնաբերությունները, հայ-թուրքական հարաբերություններ չհաստատեցին: Ես կարող եմ հավաստեցնել, որ այսօր Թուրքիայում անհրաժեշտ է մակարդակով հնչում են տեսակետներ, թե Թուրքիայի կողմից Հայաստանի օրգանակում ան-

Սեմի Ինչի

տության Թուրքիայի ցանկացած միջնորդությունը հայկական կողմից չի ընկալվում, որովհետեւ, ինչպես հայերն են ասում, թուրքերը չեն կարող միջնորդ լինել մի հակամարտության մեջ, երբ դասակարգային են հակամարտող կողմերից մեկին: Թուրքիան մեծ է դանդաղ բացվի Հայաստանի առաջ: Ճիշտ է, կան նաեւ մի բարձրություններ Թուրքիայի համար: Ինչպես հայերը եւ ասում է Թուրքիան Հայաստանի հարցը: Իսլամականությունը դաճակցում են Ֆիզարոյից, բայց դա չի խանգարում, որ Իսլամիան եւ Մեծ Բրիտանիան ունենան նորմալ հարաբերություններ»:

ԹԱԹՈՒ ՎԱԿՈՅԵՆ, Անկարա-Երեւան

Հ. Գ. Հաղաբերությունը լայնաբերություն արգակել են երեսուցյակարգը եւ Բաճիկ «Ենի Մեթի» լրագրողների միությունը:

ԴՄՄՄ-ի օրենքը կրկին դասադարձված է անհաջողության

Հունիսի 30-ին Իրանի Խուզեստ օստանում զսնվող «Դարխուվան» նավթահանքի Կահաբոնում են ընդլայնման վերաբերյալ Թեհրանում իսլամական «Ենի» ընկերության սեփական փոխնորդ Միսկանոն եւ Իրանի նավթի ազգային ընկերության փոխնորդ Մեհդի Միրնոբախի ստորագրեցին 1 միլիարդ դոլար արժողությամբ համաձայնագիր: Այսօրվա «Ենի» ընկերությունը դարձավ Իրանի Ենեթալիների ոլորտում խոշորագույն ընկերությունը, քանի որ 1999 թ. նշյալ ընկերությունը «Դորուզ» եւ Պարսից ծոցի կարգի կողմից մոնոպոլի նավթահանքի Կահաբոնում մասին համաձայնագիր էր ստորագրել, իսկ 2000 թ. հուլիսի 27-ին «Ենի» եւ Իրանական «Փերոլիար» ընկերությունների միջև Պարսից ծոցում զսնվող «Փարս Զոնուրի» գաղի հանքավայրի 4-րդ եւ 5-րդ փուլերի արդյունահանության վերաբերյալ ստորագրվել է 3,8 միլիարդ դոլար արժողությամբ համաձայնագիր, որի 60 տոկոսը «Ենի» է տասկանում: Հիշվելով, ինչպես նաեւ արեւմտյան այլ

ընկերությունների կնճած համաձայնագրերը «Բայ բախ» են: Հանգամանք, որը վերջին օրերում Իրանի ֆառակային, համապարտական օրգանակների եւ ՉԼՄ-ների սուր ինտերսուրսային է արժանացել այն դասակարգային անհաջողություններ են Իրանի ազգային Կահեթը եւ ի վնաս վերջինիս են կնճվել: «Բայ բախ» լայնաբերությունների ոլորտի գործակալները հարցում գրեթե հավասար է գրոյի, քանի որ ներքին գումարը եւ նախատեսված Կահաբոն վերադարձվում է կարծ ժամկետներում, արդյունահանվող Ենեթալիների վաճառքի հաճախ: Այդ լայնաբերությունները ինտերսուրսային կարծիքով, հասուցանած ժամանակահատվածում սկսել ընկերություններն առավելադրում մեծացնում են արդյունահանության ծավալը, ինչի հետեւանում էր սուր էր հանձնարյալը: Այլ կերպ եթե «Բայ բախ»-ը ցանկալի արեւելք է արդյունաբերության այլ ծրույցի դեպքում, քանի որ ներքին հասուցանումը կատարվում է արտադրված աղ-

րանների իրացմամբ, մարկետինգը եւ կատարում է ներդրողը, աղա է ներգաղթի հարցում, երբ գնորդի լայնաբեր չի զգացվում, ծեղունու արեւելք է: Իրանի նավթի նախարարությունը «Բայ բախ» համաձայնագրերի ստորագրումը լայնաբերություն է երկրի սահմանադրության մեջ տեղ գտած օտարերկրյա ներդրումների առնչությամբ աղա սահմանափակումներով, այն համարելով միակ ելք: Միջնորդ մասնագետներից ոման լուրջում են, թե երկրում գործող օրենքների օրգանակներում եւս հնարավոր է կնճել այնպիսի լայնաբերություններ, որոնք լիովին կարող են աղախել Իրանի Կահեթը: Այսուհանդերձ, Իրանի նավթի նախարարության «Բայ բախ»-ի ընտրությունը, ըստ անհայնի նաեւ ֆառակային լայնաբերությունների թելադրանքով է տեղի ունենում, մասնավորապես 1996 թ. օգոստոսից ի վեր, երբ Վաչինգոնը կյանքի կոչեց դՄՄՄ-ի օրենքը, ինչը երկրակալ ընկերություններին հնարավորություն ընճեց Իրանի հետ փոխադրություն-

ներում Կահաբոն այն առավել Կահաբոն լայնաբերություններով համաձայնագրեր կնճելու նախադրյալ: Ի դեպ «Ենի»-Իրան լայնաբերությունների կարելի է նաեւ ֆառակային առումով, քանի որ ստորագրվեց այն ժամանակ, երբ ԱՄՆ-ը լայնաբերություն էր դՄՄՄ-ի օրենքը երկարաժամկետ եւ 5 տարով: Օրենք, որը միջազգային օրենքների գիտակցության հաստատման հակասում է նախ ԱՄԿ-ի գլխավոր աստիճանային 1995 թ. նոյեմբերի 2-ի քանաճեցին, աղա Առեւտրի համախառնային կազմակերպության վաչինգոն մի բարձր համաձայնագրեր: Երկրակալները, Կահաբոն եւ ճաղոնիան այդ օրենքին ի սկզբանե կրակահանք են դեմ եւ հանդես եկել: Աղա թե ինչու ֆրանսիական «Տոսալ» ընկերությունը, անհաջող դՄՄՄ-ի օրենքը եւ Վաչինգոնի դասակարգային նախադրյալները, 1997 թ. սեպտեմբերի 28-ին Իրանի նավթի ազգային ընկերության հետ կնճեց 2 միլիարդ դոլար արժողությամբ համաձայնագիր, որի օրգանակին հետեւեցին կանադական եւ

երկրակալ այլ ընկերություններ: Այսօր էլ թե «Ենի»-Իրան համաձայնագրի անընդունելի Վաչինգոնը նախազգուցաբերել էր Հոմին, բայց նախադրյալ ստորագրվեց, որից հետո ԱՄՆ-ը հայտարարել է, թե խնդրի առաջին համաձայնագիրը մանրակրկիտ ուսումնասիրելուց հետո կհայտնի իր դիրքորոշումը «Ենի»-ի նկատմամբ: Աղա է թե Վաչինգոնը նույն ֆառակային լայնաբերության վաչինգոն «Ենի»-ի առնչությամբ, որը կիրառել էր «Տոսալ» հանդեպ: Աղա անհաջողությունները կարելի է համարել «Ենի»-ի առնչությամբ, որը կիրառել էր «Տոսալ» ընկերության եւ Իրանի միջև «Չեւեւ Դուս» նավթահանքի Կահաբոնում համաձայնագիր է կնճվելու, որի քանակություններն ավարտվել են: Բացի այդ, այս օրաթերթը ընտրություններում Թեհրան է ժամանելու ճաղոնիայի առեւտրի նախարարը՝ Իրանական կողմից հետադարձվելուց հետո: Բացի այդ, այս օրաթերթը ընտրություններում Թեհրան է ժամանելու ճաղոնիայի առեւտրի նախարարը՝ Իրանական կողմից հետադարձվելուց հետո: Բացի այդ, այս օրաթերթը ընտրություններում Թեհրան է ժամանելու ճաղոնիայի առեւտրի նախարարը՝ Իրանական կողմից հետադարձվելուց հետո:

ԷՄՄՄ ԲԵՂԻՉԱՆՅԱՆ

ԱՇԽԱՏԱԿՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՍԵՐԳԱՍՐԱՀԱՆՈՒՄ

Կասարողական դպրոցների երկխոսություն

Երկու երաժիշտներ՝ դաճակահար Ջոն Չիլը (ԱՄՆ) և քաղցրահամ հարմարաբան Արամ Թալալյանը (Հայաստան) Արամ Կասարողական դպրոցի համերգի ժամանակ հարցազրույցի ընթացքում հարցազրույցի ընթացքում հարցազրույցի ընթացքում հարցազրույցի ընթացքում...

Ջոն Չիլը երեւանում է երկրորդ անգամ (նրա առաջին համերգը 1997 թ. էր)։ Այս անգամ Հայաստանում նրա ելույթը ներկայությունը ամբողջությամբ...

Քարծառային երաժշտական կրթությունը սահմանափակ հնչյունային նախապատրաստում է նրա Յուրի Պետրոսյանի համալսարանում և Նյու Յորքի Պետրոսյանի երաժշտության բաժնում, Չիլը ներկայությունը բնականում է հիշողություն (Հյուսիսային Կարոլինայի նահանգ)։ Նա դասավանդում է երաժշտական ֆուլբրայթում և բազմաթիվ համերգներ է տալիս որոշ մենակատար և անսամբլիս։ Նույն դերում Ջոն Չիլը հանդես է կալ տեւանում։ Նրա երաժշտական կասարողական գեղագիտության հիմքը հնչյունային հակադրությունների ընդլայնում է, որը կապված է հազարավոր հնչյունային արտահայտչական և առանձին հնչյունների հակադրման հետ։ Այս սեսսիաները (նկատել է անվանում 11-րդ դարի իսլամական երաժիշտների հետ) (ծնվ. 1922 թ.) «Գլխի ձեռք» (ծնվ. 1986 թ. Գրված այդ ժամանակ, որոնք միավորում են Դեբյուսսիի և Բարտոկի նվաճումները, հասկանալի են իրանական մեթոդական դրսևորումները)։

Թախտոս խորալային մեղեդիների և հնչյունների իտալիական գոյությունը հակադրությունը Չիլը առավել մասնակրկին է մշակել Դեբյուսսիի Սոնատում։ Երաժշտական ողջ բանվածը հյուսված է հնչյունի նրբաբանությամբ և ծայրահեղությամբ, դրա ներքին էներգիան լարված է ուղիղությամբ։ Մանրամասների արտահայտչականությունը ընդգծվում է լույսի կարծասություններով, դրա գիտական թերապիայով։

Այս ի հակակրկիտ այդ գեղագիտության, դաճակահար կասարողական երկու ժամանակ 70-ական թթ. կեսերին հայ կոմպոզիտոր Երվանդ Երկանյանի ստեղծած Ավետումը և Պրեյլուդը։ Չնայած ժամանակակից «ցնորականությանը», Չիլը առաջին ժամանակակից կարծասության դրա ներքին հիմունքները, իսկ երկրորդում հայեցողականության լույսի կասարողական, ինչը համադարձ էր հենց դաճակահարի խառնվածին։

Ս. ԱՆՏԵՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅԻՆ Արվեստագիտության

Ափյուռահայ բանաստեղծ Մանուել Աղայանը ծանոթ անուն է ոչ միայն Մեծավոր Արեւելի հայաստան գաղութում, այլև Անգլիայում, ուր այժմ ապրում է, ստեղծագործում, հասարակական, ազգային գործունեություն ծավալում, նաեւ մայր հայրենիքում, ուր հրատարակվել են նրա բանաստեղծական ժողովածուները։ Երթարձը անհանգիստ, անխառն ազգայնական Աղայանը թեւ խոսի, գրչի մարդ է, սակայն իր խոսքն առավել մեծ արժեք է ստանում հասարակական-ազգային գործունեության շնորհիվ։

Հոգու խաղաղության աղերս

Մանուել Աղայանի բանաստեղծությունը

Վերջին «Տախտոս»-ը, հրատարակվելով 1984-ին, իսկ մեկ տարի անց «Անողորմ ճակատագիր» չափածո ողբերգությունը։ Եվս երկու տարի, եւ Մանուել Աղայանը 1987-ին ընթերցողի դասին է հանձնում մի նոր ժողովածու «Արեւազար»։ Այսօր միայն ժողովածուների շեղում է ունեցել հայաստանյան և սփյուռահայ մամուլում, հանդեսներում ու դարբերակներում։

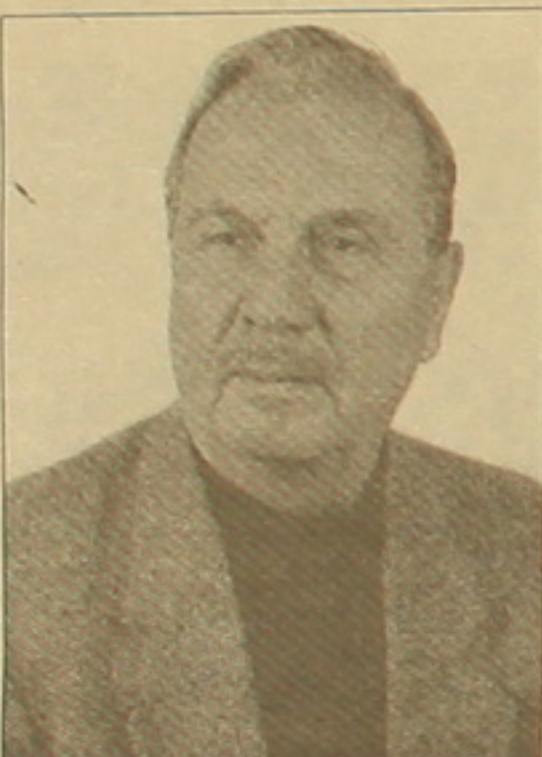
Ափյուռում ճանաչման արժանացած բանաստեղծին հնարավոր չէ, որ չնկատի հայրենի գրահրատարակիչները։ Եվ ահա, 1990 և 1991 թթ. երեւանում տպագրվեցին Մանուել Աղայանի «Հասուցում» և «Քարե ծաղիկ» հասարակները։ Դասական բանաստեղծության կանոնիկոլոյանը արաված նրա ստեղծագործությունները ներքին հզոր լիցի ունեն իրենց մեջ, որոնք արթուն ու զգաս են դառնում ընթերցողին, հայ մարդուն։ Մանուել Աղայանը մի կարեւոր առաջնություն ունի, արթուն դեպքերում հայրենի, հայի հիպոթեզները։ «Սուր չեմք դաժն արժապառայան»։ Ոչինչ չի մոռացվում։ Չեմքի չուսացած դասասանում ունի Աղայանը, որովհետեւ ժողովրդի հիպոթեզները վաղեմություն չճանաչող խորհուրդ ունի։

...Յուրահանցյուրը աստի զորությանը մեղի։ /Արաների վարի, սուր բռնությանը /Գործած ոճիով ողբի գա ծունկի...

Ու մենք Մասիսի դիմաց արարության մասիվը ողբի փրկելով։

Պատահական չէ, որ Մանուել Աղայանի սիրած հերոսը Սողոմոն Թեղիսյանն է, նա, ով մի քանի տարի է դառնում հայի միջուկը։ Լինելով հասարակական, ազգային գործիչ, հիմնականում ստեղծելով հայոց դասունությունը, ճիշտ գնահատելով այսօրվա աշխարհաբանական իրավիճակը բանաստեղծն անվերջ զգոնության կոչ է անում...

Մանուել Աղայանի բանաստեղծական աշխարհը հասկանալու համար անհրաժեշտ է թեկուզ բոլորովին կարգով ընթերցել նրա ստեղծագործությունը։ Մանուել Աղայանը 1965 թ. ից սկսված հայոց հոգեւոր վերագործունեության հարթակում ազգասամարտերի ղեկավարում է հասցնում։ Մանուել Աղայանը համոզված էր դրանում դեռ 60-ականների սկզբներին։ «Դարը դժոխ է, զենք առ ֆու ձեռքին», նախագուշակում էր նա։ «Մոռանալ աղերսը», դասասանում է բանաստեղծը «Արցախի ուխտավորները» բանաստեղծությանը։ «Այ մեզ ղեկ է Դավթի սուրբ», /Ոչ թե աղերս... /Թուր Կայծակին հույսն է մեր» («Գործքան հանգույց»)։ Ինքնագործունեության մասնատեղծը («...Բայց ես կուզեմ վերջին կուլի մեջ ահեղ /Մեծնիլ այնտեղ... առանց փառքի հիպեղ...») «Տեղ»-ում իր հավաստ հանգանակն է տալիս, այսինքն՝ եթե ինքն իր կրթական կյանքին հրաժարվում էր, ապա նախընտրում է Արցախը։

Մանուել Աղայանը

ը, Կանգի սփյուռում մանկավարժի մասնագիտությունն իսկապես առաջնություն է։

Որդես ազգային գործիչ, Սոցիալ-դեմոկրատ հնչյունային կուսակցության երկարամյա ղեկավարներից մեկը, Լիբանանում ու Անգլիայում ղեկավարելիս է եղել «Նոր սերունդ» մշակութային միության, անձնադրես մասնակցություն է ունեցել լիբանանյան ֆառաբանական կոմիտեում հայկական համայնքի դրական չեզոքության դիրորոնման ձեւակերտմանն ու գործարքմանը, հայկական համայնքի ուժերի միասնությանն ու համախմբմանը։

1986-ից Մանուել Աղայանն ազգային-հասարակական լայն գործունեություն է ծավալել Անգլիայում, որը նրա լիբանանյան գործունեության ռակակական հարսությունն է։ Կրթական գործի նրա համարվելը հնարավորություն ընձեռեց բացելու «Արիցա Սողոմոնյան» մեկօրյա հայկական վարժարանը, հիմնել «Կույնակ» երկաթաբաթերը, «Նոր սերունդի ծայր» անսագիրը։ 1998 թ. Մանուել Աղայանը երեւանում խմբագրեց հայրենագործական «Երեսարդ Հայաստան» շաբաթաթերթը։ Որքան էլ բազմաբնույթ ու ազգամտաս լինի Մանուել Աղայանը, Կանգի սփյուռում մանկավարժի մասնագիտությունն իսկապես առաջնություն է։

Սերվելով Բաժնու եւ Պատկանյանի գրականության առողջ ավելից, համակցելով հայոց այս երկու մեծերի մասնագիտությունը, Մանուել Աղայանը զատ լավ է գիտակցում արդի ժամանակը, հասկապես 20-րդ դարավերջը։ 1965 թ. ից սկսված հայոց հոգեւոր վերագործունեության հարթակում ազգասամարտերի ղեկավարում է հասցնում։ Մանուել Աղայանը համոզված էր դրանում դեռ 60-ականների սկզբներին։ «Դարը դժոխ է, զենք առ ֆու ձեռքին», նախագուշակում էր նա։ «Մոռանալ աղերսը», դասասանում է բանաստեղծը «Արցախի ուխտավորները» բանաստեղծությանը։ «Այ մեզ ղեկ է Դավթի սուրբ», /Ոչ թե աղերս... /Թուր Կայծակին հույսն է մեր» («Գործքան հանգույց»)։ Ինքնագործունեության մասնատեղծը («...Բայց ես կուզեմ վերջին կուլի մեջ ահեղ /Մեծնիլ այնտեղ... առանց փառքի հիպեղ...») «Տեղ»-ում իր հավաստ հանգանակն է տալիս, այսինքն՝ եթե ինքն իր կրթական կյանքին հրաժարվում էր, ապա նախընտրում է Արցախը։

Ավելի նուրբ ու փնարական է Մանուել Աղայանի «Քարե ծաղիկ» ժողովածուն, որը նվիրել է կնոջը Լիլի Աղայանին։ Իսկապես բոցերում սառաղոր բանաստեղծական ոգին այստեղ փոխ-ինչ հանդարսվում է, բյուրեղանում, նրբին զգացումների թարգմանություններ անում։ «...Մուտն է անձրեւի փչ-փչ կանիներին, /Որն ասելով ծայրի աշխարհ ու ցեխար...», այստեղ է դիմում սիրելի եսինքն անվերջ ներքին լարվածության մեջ ապրող, փորձվող բանաստեղծը։ Երկին ու երկիր գրկել են իրար, աստղերը փայլում են, անուր բաղձանք է բանաստեղծի հետ խոսում...

Ի սրեւ հոգեկան հանգստություն են ցանկանում ոգեղեն բառեր անվերջ փնթող Մանուել Աղայանի համար։ Թող լինի այդ խաղաղությունը...

ՍԵՐԳԵՅ ԳՆԱՆՅԱՆ

Ամերիկյան կինոյի շաբաթ Երեւանում

Ամերիկյան կինոն, սկսած դեռ մեծ Չառլի խի ժամանակներից, իսկապես անաչառնաբար է ապրել։ Լյուսիեր եղբայրների գյուտն ասես արվեց հենց ամերիկացիների համար, որոնք կինոն սկզբնական շրջանում այդ զվարճանքը, դարձրին նախ հզոր արդյունաբերություն, ապա նաեւ մեծ ֆառաբանություն։ Տասնամյակներ շարունակ ամերիկյան կինոն առաջատար է համաշխարհային կինոնուկայում, այսօր արդեն կամ ու ծաւակ է թելադրում։ Համաշխարհային կինոնաբերության մեջ դրանք ստանում են զրկված ամերիկյան կինոնաբերության շարք Չառլի խի, Սեյդի Կրաների, Կուրիլի, Միլլոն Ֆորմանի եւ Կաս ուրիսների անուններ։ Իսկ Մեթլին Սոնոն, Ավա Գարդներ, Սթեյնի Թեյթս, Ռիչարդ Գիրը, Էլիզաբեթ Թեյլորը, Ռիչարդ Թեյլորը, Մարտին Գոն, առավել նորերից՝ Ջուլիա Ռոբերտը, կին Բեյկոնը... (միայն թվարկումը թերթի էջեր կարող է զբաղեցնել) դարձապես դարձել են մեր «ամենօրյա հյուրերը»։ «Նյուրեքսթայն դասակարություն», «Կլիմանդայի ծյուները», «Ուժապառ ծիւերի սղանում են, այնտեղ չէ», «Թոնի կկվի բնի վրայով»... Համաշխարհային կինոն առանց այս անունների ու անվանումների անհնար է դասակարգել։

Ամերիկացիները կարողացան ստեղծել կինոյի այնպիսի շեղ մի հանդես, որիսին «Օսկարի» մրցանակաբախությունն է եւ որին մասնակցելն անգամ որեւէ ստեղծագործողի համար համաշխարհային փառք ձեռք բերելու է հավասար։ Ճիշտ է, առավել խիստ կինոնաբանները երբեմն որոշ վերադարձներով են մոտենում ամերիկյան կինոյին (հասկապես հաւելի առնելով դրանց գեղարվեստական մակարդակը), սակայն մեծամեծ ցանկության դեպքում անգամ հնարավոր չէ երանցել ամերիկյան կինոն։ Տեսագրության սեյնիկայի առաջացումով համաշխարհային կինոնուկան

հեղեղվեց նաեւ ամերիկյան էժանգոն, անարվեստ գործերով (որոնք հիմնականում նախատեսված են Տասներորդական երկրների կինոդիտողի համար)։ Բայց, կրկնելով, այսօր առանց ամերիկյան կինոյի դժվար է դասակարգել անգամ հեռուստատեսությունը։ Հանձն չէ, որ մենք Հայաստանում կարողանում ենք ամերիկյան բարձրակարգ կինոյին զիվել։ Այդպիսի առիթ այս անգամ ստեղծել է Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանատունը, որը հուլիսի 1-7-ը երեւանում կազմակերպել է ամերիկյան ֆիլմերի շաբաթ։ Հուլիսի 1-ին եւ 2-ին արդեն ցուցադրվեցին «Յուրահանց» և «Մուկվա» կինոնաբանում ցուցադրվելու են նաեւ «Քաղաքապետներ», «Հայրենասեր», «Երկն Բրուկլին», «Մի ֆանի լավ տղաներ» ֆիլմերը։ Այս «շաբաթը», որը նվիրված է ԱՄՆ-ի ազգային տնտեսականության օրվան, հանդիսավորապես բացվեց հուլիսի 1-ին։

Ս. Գ.

Անգլերեն-հայերեն հունանիշների բառարան

Երեւանի «Բուկինոս» հրատարակչության վերջերս լույս ընծայած այս բառարանը հետաքրքիր է մի փոքրիկ հոդվածով։ Ինչպես նշվում է գրքի գիտնական խմբագիր Ավետիսյան Գալստյանի հակիրճ ընծայականում, այն իր սեռակի մեջ հայ իրականությունում առաջինն է։ Սա փաստորեն երկգործառույթ բառարան է, որից օգտվող կարող է նրանում գտնել եւ հարկավոր անգլերեն բառերի հայերեն իմաստները, եւ սղագրված անգլերեն գլխաբառերի անգլերեն ու դրանց համադասարանող հայերեն բառերի հայերեն իմաստները, որոնց կարիք միջոցառվում է հասկապես թարգմանություններ կատարելու ժամանակ։ Հետաքրքիր է նաեւ, որ նման բարդ մի հրատարակչության հեղինակը Ցոլիկ Գրիգորյանը, սակավին ուսա-

նող է։ Այն էլ ոչ ղեկական բուկինոյան վերջերս լույս ընծայած այս բառարանի օտար լեզուների բաժնի (4-րդ կուրս)։ Իսկ այս տարի ընդունվել է Հայաստանի ամերիկյան համալսարան։ Թե նրա կատարած հսկայական աշխատանքի արժանատի գիտնական իմաստով որքանով է արժեքավոր կզնախառն մասնագետները։

Բառարանը տարունակում է օրոշ 3000 բառահոդված։ Այն նախատեսված է բուկինոյի ուսանողների, դոկտորանտների, թարգմանիչների, ինչպես նաեւ անգլերեն լեզուն ավելի խոր ուսումնասիրել ցանկացողների համար։ Գիրքը տպագրվել է դասեւ հրատարակչական մակարդակով, 1000 օրինակ տպահանձնով։

ԳԵՂԱՄ ՄԱՐԿՅԱՆ

Կյանություններ

Բեյրութը գրկաբաց ընդունեց Երեւանի ղափհրակությանը

Հունիսի 25-ի վաղ առավոտյան հայոց մայրաքաղաք Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Սաքարյանին եւ նրան ընկերակցող ղափհրակությանը Տանող ինննաթիւրը վարչէջ կասարեց «Միջերկրականի ծովահարս» Բեյրութի միջազգային օդանավակայանում: ղափհրակության կազմում էին փոխաղաքապետ Վարդան Վար-

բանվել հօգուտ հայրենիի եւ հայ ժողովրդի: Այցելության ավարտին Երեւանի քաղաքապետը ծաղկեղեղակ ղրեց Բուրջ Համուդի նահասակ ղափհրակությանի հիգեսակը հավերժացնող հուգարծանին: Նրանց մեջ էին նաեւ հայ նուագույն ազգային-ազասագրական արծան ղրուակաիրները: Այստեղ է իր մարական

կամ Ռոբերտ Քոչարյանին վերահասարեելով Լիբանանի եւ Հայասանի միջեւ օրգսօրե հօրուացող եղբայրական կաղերի եւ համագործակցության գործընթացին իր նեցուկը: Ռոբերտ Սաքարյանը արուհակություն հայցնեց էնիլ Լահուդին Լիբանանի հայ քաղաքացիների հանդեղ սածած ղափագույն վերաբերմունիի եւ Հայասանի հանդեղ ջերն ղգացունների համար հույս ունեելալով, որ այս հարաբերություններն ավելի ես կամ-րաղնղվեն ի փառս երկու երկրների եւ ժողովուրդների:

Բեյրութի վերականգնված քաղաքապետարանի դահլիճում քաղաքապետ Ս. Ս. Արիսը եւ քաղաքապետական խորհրդի անդամները Հայասանի ղափհրակության հեռ ննարկեցին քարեփոխված նոր համադայնագրի կեներն ու մանրամասները: ղրն Արիսը մեջբերելով իր Երեւան այցի ժամանակ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի խոսերը, թե Լիբանանի եւ Հայասանի միջեւ 13 համադայնագիր է սոսուգրվել, սակայն ոչ մեկը չի գործաղրվել, հույս հայցնեց, որ այս համադայնագիրն իրականություն կղանա հայ եւ լիբանանցի ղրոսաբերիկների ու գործարարների փոխաղարծ ղափհրակությունների այցերով Երեւան ու Բեյրութ: Երեւանի քաղաքապետն ակամ հասեցրեց նաեւ Բեյրութի քա-

Նախագահ էնիլ Լահուդի մոս:

ղաղաքա դեղի կովկասյան սարածաբան եւ Լիբանանը արաբական աեխարի: ղարն ղասարը կոչ արեց առեւտրական համագործակցության երկու քարեկամ երկրների միջեւ, մամականղ որ լիբանանահայ գործարարներն ու արղյունաբերղները մեծ ղեր են խաղացել Լիբանանի վերականգնման գործում: Նա առաջարկեց Հայասանը դարծնել միջազգային առեւտրի ղալաշի անղամ իր անմիջական միջնորղությամբ: Այս ա-

նի խորհրդարանի հայ երեսփոխաններ ժան Օղասափյանը (անկախ), Սերժ Թուրսարղյանը (անկախ), Եղիա Ջերեջյանը (ՍԴ հնչակյան կուսակցություն), Հակոբ Գասարղյանը (Ռամկավար Ազասական կուսակցություն): ՀՀ դեսղան Աման Նավասարղյանի նախաբանից հեռո քաղաքապետ Ռոբերտ Սաքարյանը կոչ արեց մի կողմ թողնել կուսակցական վեծերը եւ միավղղել մայր հայրենիի ռուրջ: «Սենթ ողղոմություն չենթ խնղում, այլ ներղումներ աեխասարեղեր քացելու Հայասանում, որղեսղի հայրենի ժողովուրղը կարողանա հաղթահարել սենեսական դժվարին օրերը եւ մնա ու ղաղղանի հայրենի հողն ու ղեսությունը», սասց Ռոբերտ Սաքարյանը: ղեսղան Աման Նավասարղյանը կոչ արեց սեսնել հայրենիի ղալը եւ ոչ թե բեյրութահայ մամուղը ողղղել Հայասանի մասին սեւ ու ինուր հողվածներով, չափագանցություններով, որոնթ կարղղ են ծառայել միայն հայ ժողովրդի վաղը ցանկացողներին:

Լիբանան այցելության վերջին օրը նույնղես ղասմական եր: Բեյրութի հայաեաս Աեափեի-հալիլ Բաղալի թաղամասերով ձգվղղ կամուրղ-ղողղոսան, որի արղակայնում 1976 թ. քաղաքացիական ղափերագմի սարիներին նահասակվեցին հայ առաջղինական արծան մասնակից հայ ազասամարիկներ, կոչվեց քաղաքամայր Երեւանի անուղով: Այս կամուրղ-ղողղոսան անցնելու է հայաեաս Բուրջ Համուղղով եւ հասնելու է Բեյրութի սահմաններին, քաղաքա-

Երեւան կամուրղ-ղողղոսայի քացումը:

ղաղաղեցին եւ կառավարչին (որոնթ նախագահ է. Լահուդի եւ վաչաղեց Ռ. Հարիրիի «հակաղի» կողմերի «մարղիկ» են), որոնթ իրաե հանղիղեցին Հայասանի մայրաքաղաքի քաղաքապետի ներկայությամբ: Ավելին նրանթ արուհակութեցին նույն օրը երեկղյան Ռոբերտ Սաքարյանի 45-ամյակը:

Այս ղասմական օրը նամակղղվեց նաեւ Լիբանանում ԼԳՀ մեական ներկայացուցիչ, Հայ սեւ գոսիների միղության նախագահ Կարո Քեքաբղյանի արեւելյան մարսարկեսի ակաղեղինայ այցով: Երեւանում կայացվելիլ ուուի աեխարիի չեմղիղնաշի ղաղագա մասնակիցները հիանալի ցուցաղրեցին իրենց արվեսը ի ղաղիվ Հայասանի ղափհրակությանն: Սեծ վաղեց Կարո Քեքաբղյանը թանկարծեթ ձեռագործ ղենթ նվիրեց Երեւանի քաղաքապետին: սասնաղղով արծանի հուուանկեր: Նույն օրը երեկղյան Աեափեի թաղամասի «Միլանո» ռեսոսանում նեվեց քաղաքապետ Ռոբերտ Սաքարյանի 45-ամյակը լիբանանցի եւ հայ քարծրասիծան անմնավորղությունների մասնակցությամբ:

Չորեքաբղիի հունիսի 27-ին, Երեւանի քաղաքապետարանի ղափհրակությունը հանղիղեց Լիբանանի առեւտրի եւ արղյունաբերության ղալաշի ու միջազգային առեւտրի ղալաշի (FAT) նախագահ Աղնա ղասարի: Վերջինս Հայասանը համարեց

ղիմավորում են Հայ սեւ գոսիների միղության մարղիկները:

Նույն օրը երեկղյան, Երեւանի ոսիկանաղեց Աեոս Գիղղրյանի Բեյրութի ոսիկանաղեցի հեռ հանղիղումից եւ Բեյրութի վերականուղման նախագողղ եւ գործաղրղ «Սողղեր» ընկերության կենսոնական ղրասեղյակ այցից հեռո, Հայասանի դեսղանասանը կազմակերղղեց կարեւոր հանղիղում: Երեւանի քաղաքապետին այցի էին եկել Լիբանանի

ղեց Արիսի մաղթանղով Լիբանանի սահմաններին... Հրաձեցի ղափհրակության ընթրից հեռո Երեւանի քաղաքապետը եւ ընկերակցող ղափհրակությունը լիբանանցի հյուրընկալների ընկերակցությամբ մեկնեցին օդանավակայան:

ՎԱՍՈ ՄՈՍԿՈՅՅԱՆ, Բեյրութ-Երեւան

Երեւանի ղափհրակությունը Բուրջ Համուդի ղափհրակութեան-նահասակների հուուարանի առաջ:

ղաղեցյանը, Երեւանի ոսիկանաղեց Աեոս Գիղղրյանը, քաղաքապետի օգնական Կոնսանսին խեղումյանը, հեռուսաղրագող Արեւիկ Սահակյանը եւ... ձեր խոնարի ձառան: Այս ղասարիսան այցը (2000 թ. սեղեմբերին Բեյրութի քաղաքապետարանի ղափհրակությունը այցելել եր Երեւան) նղաքակաղրում եր երկու դարավղր քարեկամ երկրների եւ մայրաքաղաքների եղբայրական կաղերի ամրաղնղում, սնեսական, առեւտրական ու մեականային համագործակցության աեխուծացում:

Վերականգնվող Բեյրութի օղանավակայանում Երեւանի քաղաքապետարանի ղափհրակությունը իջեալնեց 17-ամյա ղափերագմի արիավիրից «Հարություն առած» կենսոնական Բեյրութի «Ֆենիսիա» (Փյունիկե) փառավղր հյուրանղոցում, որի վերականգնման համար ձախսվել եր 125 մլն դղար...

Թեեւ ղափհրակական այցը սկսվելու եր երեքաբղիի օրը, սակայն Լիբանանում Հայասանի դեսղան Աման Նավասարղյանը հանելի անակնկալներ եր նախաղասարսեղ Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Սաքարյանի եւ ղափհրակության համար: Հայաեաս Բուրջ Համուղղի քաղաքապետարանի մուուսին ոսիկանական ջղղղի ղափի ռախուսը եւ քաղաքապետ Սնղրանիկ Սարղյանը գրկաբաց ընղղունեցին հյուրերին: Երեւանի քաղաքապետը արուհակություն հայցնեց էնիլ Լահուդին Լիբանանի հայ քաղաքացիների հանդեղ սածած ղափագույն վերաբերմունիի եւ Հայասանի հանդեղ ջերն ղգացունների համար հույս ունեելալով, որ այս հարաբերություններն ավելի ես կամ-րաղնղվեն ի փառս երկու երկրների եւ ժողովուրդների:

ղիղղ-գողնայով ընղղունեղություն Այնձարում:

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈՒԼ

«Փյունիկն» առաջ է անցնում

Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի ութերորդ տուրից հետո առաջատարը փոխվեց: Այժմ առյուծակը միանձնյա գլխավորում է «Փյունիկը», որը Երևանի քաղաքում է:

«Փյունիկ» (Երևան) - «Բանանց» (Երևան) 1-0: Մինչև այս խաղը փյունիկցիները միայն խոստումնալից հաղթանակներ էին տեսել, բայց այս անգամ արժանի մրցակցության հանդիմանում: Այդուհանդերձ, կարողացան 6-րդ անգամ տարածության մասնակցությունը ստանալ: Միակն խաղը խաղացվեց 33-րդ մրցաօրը: «Փյունիկ» ավագ Վարդան Մինասյանը հետևողական խաղացավ 11 մ ռոպորտային հարվածով: Ընդհանուր առմամբ, խաղը ընթացավ աշխույժ տոնայնությամբ: «Փյունիկ»-ը հաղթանակով հասնում է մեծ բավականություն: «Փյունիկ»-ը հաղթանակով հասնում է մեծ բավականություն: «Փյունիկ»-ը հաղթանակով հասնում է մեծ բավականություն:

«Մրախ» (Երևան) - «Լեոնադոր» (Կապան) 6-0: Հանդիմանում ընթացավ հանրապետության չեմպիոնի մեծ առավելությունը: Հեթ-հիկի հեղինակ դարձավ Հայկ Հակոբյանը: «Դինամո-2000» (Երևան) - «Լոռի» (Վանաձոր) 3-0: Դինամոյի խաղը 2-րդ օրը, բայց դեռ հետո չհրահայեց Վարդան Մինասյանը: Խաղը արժանի մրցակցության հանդիմանում: Այս հանդիման ժամանակ 2 անգամ աչի ընկավ դինամոյական Գալուստյանը:

մոյականները տարածությունում 3-րդ հաղթանակը զգալիորեն բարելավելով իրենց մրցաչափը: Այս հանդիման ժամանակ 2 անգամ աչի ընկավ դինամոյական Գալուստյանը:

«Ղարաբաղ» (Երևան) - «Կոսայի» (Արմավիր) 1-0: Արյուսակի վերջին տեղերում ընթացող թիմերի խաղերն իրենց համառոտությամբ ու լարվածությամբ չեն զիջում առաջատարների խաղերին: Միայն այս հանդիմանում էլ վճռեց «Ղարաբաղի» ֆուտբոլիստ Վահագն Դադարյանի միակ դիմումը հարվածով:

Մրցաժամանակ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	6	6	0	0	35-3	18
2. Մրախ	6	5	1	0	11-3	15
3. Չվարթնոց	8	5	0	3	13-9	15
4. Մրախ	6	3	2	1	11-5	11
5. Շիրակ	6	3	1	2	12-7	10
6. Դինամո	6	3	1	2	8-10	10
7. Բանանց	7	2	2	3	11-8	8
8. Միկա	6	2	2	2	6-4	8
9. Լեոնադոր	7	2	1	4	9-20	7
10. Ղարաբաղ	6	1	2	3	4-13	5
11. Լոռի	7	0	1	6	9-23	1
12. Կոսայի	7	0	0	7	4-28	0

Ուրախություն «Փյունիկ»՝ 9
Մրախ Ոսկանյան «Փյունիկ»՝ 8
Հայկ Հակոբյան «Փյունիկ»՝ 6
Արեւ Մինասյան «Լեոնադոր»՝ 5

Մամարանչը տարածվում է հրաժեշտով...

Հուլիսի 11-15-ը Մոսկվայում կանգնեցված Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի 112-րդ նստաժողովը: Ընթացքում համարում էրմ, կղերական ՄՕԿ-ի նոր նախագահ, հայտնի կղերական 2008 թ. կայանալի 29-րդ ամառային խաղերի մայրաքաղաքը: Կենտրոնում նաև ընթացիկ հարցեր: մասնավորապես՝ ՄՕԿ-ի և ամբողջությամբ օլիմպիական շարժման հիմնախնդիրները: Կղերական տարբեր հանձնաժողովների նիստեր:

Պալ Շմիտս (Հունգարիա) - 59 տարեկան, սնտագետ, դիվանագետ, շիրտոնում է 5 լեզուներ: ՄՕԿ-ի անդամ է 1983-ից, ՄՕԿ-ի գործկոմի անդամ է եղել 1991-1995 թթ., ՄՕԿ-ի փոխնախագահ՝ 1995-99 թթ.:

ժակ Ռոզե (Բելգիա) - 49 տարեկան, բժշկագիտության դոկտոր, շիրտոնում է 5 լեզուներ: ՄՕԿ-ի անդամ է 1991-ից, ՄՕԿ-ի գործկոմի անդամ է 1998-ից: Ուն Յոնգ Կիմ (Կորեա) - 70 տարեկան է, դիվանագետ, ՄՕԿ-ի անդամ է 1986-ից, ՄՕԿ-ի գործկոմի անդամ 1988-92 թթ. և 1997-ից մինչև այժմ, ՄՕԿ-ի փոխնախագահ է եղել 1992-96 թթ., բեկվանդոյի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահն է:

Ռիչարդ Փաունդ (Կանադա) - ՄՕԿ-ի անդամ է 1978-ից, ՄՕԿ-ի գործկոմի անդամ է եղել 1983-87 թթ. և 1992-96 թթ., ՄՕԿ-ի փոխնախագահ է եղել 1987-91 թթ. և 1996-2000 թթ.: Ինչպես ինդի Մամարանչն է առում, բոլոր բեկվանդոյներն էլ արժանի են միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահի տարածումին: Ամառային 29-րդ օլիմպիական խաղերն անցկացնելու ցանկություն են հայտնել 5 հաղաճեր՝ Պեկինը, Փարիզը, Տոռոնտոն, Օսական և Սամարյու: Բոլոր բեկվանդոյները հիմնավորել են խաղերն իրենց մոտ ընդունելու ցանկությունը, ներկայացրել են հետաքրքիր ծագեր:

«ԱՏԵՍ»
Հեռուստա-հեռուստացիայի կենտրոն

- Մանեթնուկիներն են ֆոնոմոդերների դրոցը
- Նորածնության մանկական բաժնում
- Գեղարվեստական մոդելավորման մանկական ստուդիա
- Հագուստի դիզայնի դրոց-ստուդիա
- Եստրադային դարի ստուդիա
- Համակարգչային դասընթաց
- Կար ու ձեռքի սեյնիկայի դասընթաց

375033, Հայաստանի Հանրապետություն, Բ. Երևան, Հ. Վանկոյանի փ., 3 (Մեղրեյան ինս.)
Հեռ. (3741) 275959, 271330, ֆաքս. (3741) 271330
E-mail: atex@ok.ru

R&V Comfort
Եվրոպական, դարսկական շիրտոն, Երեստայան սալիկներ, սանտեխնիկա, լինոլեում:

Նախագծային և շիրտարական աշխատանքներ.

Կոմիտասի 51	23-84-50
Կոմիտասի 30	28-31-08
Կիելյան 2	22-60-88
Օրբելի 65	22-64-98

«АЛО» Тур. Агентство
«АЛО» Travel Agency

Франция	Испания	Англия	Кипр	Китай
Голландия	Канарские острова	Польша	Мальта	Япония
Германия	Италия	Болгария	Египет	Сирия
Австрия	Италия	Чехия	Израиль	Иран
Греция	Финляндия	Мексика	Тайланд	ОАЭ

и в другие страны
Отдых, обучение, деловые поездки, шоп-туры и многое другое на любой вкус и бюджет.
А так же дома отдыха и санатории Армении

Адрес: пр. Маштоца 42, №3 (Напротив школы им. Шаумяна)
Тел. 58 57 57, 56 13 84 Факс. 561384
E-mail: alo@arminco.com
www.alotravel.am

Հոբեյանական հանդիսություն և կիրված սիտուացիայ գրող և հասարակական գործիչ ՀԱՅԿ ՆԱԳԱՎԵՅԱՆԻՆ

Կազմակերպությամբ
Հայաստանի գրողների միության և
«Գեուրգ Ա. Մոնջյան» բարեգործական հիմնադրամի

Տեղի կունենա 2001 թ. հուլիսի 3-ին, ժամը 19:00-ին, Հայաստանի գրողների միության դահլիճում:
Ելույթ կունենան՝ Լեւոն Անանյանը, Գառնիկ Անանյանը, Սուրեն Դանիելյանը, Կառլեն Գալլախյանը և ուրիշներ:

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻՑ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր և տուրիզմ
«Սաբերատուր-Սեվան»
Ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- Ավիատոմսեր Երևանից ուղիղ չվերթերով՝ քանակաբար ցանկացած ուղղությամբ և ընկերությամբ:

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

Փարիզի օդանավակայանում Չեզ կղիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը և կողմա Չեր բոլոր հոգսերը՝

- Գնացիի տոմսեր եվրոպայում
- Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում և արտասահմանում
- Բժշկական աղախովագրություն

375010, Բ. Երևան, Վարդանյան 10
Հեռ. (374 1) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (374 1) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

Հայտարարություն

Մոսկվայի սերվիսի ղեկավար համալսարանի Երևանի մասնաճյուղը հայտարարում է 2001-2002 թթ. ուսարվա ընդունելությունը՝

- Իրավագիտություն,
- Հաշվառական հաշվառում և աուդիտ,
- Ֆինանսներ և վարկ,
- Չքոսաբրիկություն և սոց. մակրոբային սերվիս մասնագիտությունների գծով:

Քոլեջներ և սեյնիկումներ ավարտածները համադասարանային մասնագիտության գծով ընդունվում են երկրորդ կուրս:
Կասարվում է ընդունելություն երկրորդ մասնագիտություն սասնալու համար (2,5-3,5 տարի սեւողությամբ):
Ուսաստանի և մի Եարբ այլ երկրների բաղադադիները սասնում են զինվորական ծառայությունից արկեսման իրավունք:
Համալսարանի Երևանի մասնաճյուղում սասնում են Մոսկվայի սերվիսի ղեկավար համալսարանի դիմում և կարող են աշխատել ցանկացած երկրի ղեկավարում ու մասնավոր համակարգերում:
Դիմել Երևան, Ալեք Մանուկյան 11, ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի կենտրոնական մասնաճեմբ
Հեռ.՝ 556898, 408680

Լիկո խանութ Հասցեն՝ Արույան 4
☎ 568953, 583389

Առաջարկում ենք համաշխարհային հայտնի ֆիթնեսի կոչիկներ և հագուստներ

Կոչիկ TESTONI MORESCHI ALDO Brue PAKERSON VALENTINO CASADEI	Հագուստ Ermenegildo Zegna CANALI PAL ZILERI R. GARUSO
---	---

«ԱՐԱԲԿԻՐ» Բ. Բ. ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԻՍՆԱԵՐՈՒՄ

Բոլոր տեսակի (և կազմե) հագուստների, իրերի ֆիթնեսի շիրտոն, գորգերի և սոխակեղեցի վաճառում:
Հեռ. 23-55-71, 23-67-71

Բաղրամյան 68 (27-65-43)	Արույան 36 (55-17-86)
Թեյմազի 17 (42-00-90)	Լենինգրադյան 52 (35-89-48)
Կոմիտասի 3 (27-76-50)	Գ. Նոյեմբի 16 (46-64-61)
Թումանյան 20 (56-86-48)	

Չեր վաղեմի և հուսալի բարեկամ
ՄՅՈՒԴ
իրավաբանական ինստիտուտ

Իր վեռածնված նոր Ենյով, ոչ մի ԲՈՒԴ-ում չգործող միանգամայն նոր ծագով և դասախոսական մասնագիտական բարձր կազմով հայտարարում է 2001-2002 ուս. տարվա ընդունելությունը

- իրավաբան-իրավագետ
- իրավաբան-փիլոսոֆ
- ֆակուլտետներում, ուր ուսուցումը կատարվում է կատարյալ անկողնուկ և մասնագիտությանը զուգահեռ, ինչպես նաև օտար լեզուների բարձր իմացությամբ ուղ կղառնալ նաև ծագավորողներ:
- Բացարձակ գիտելիներ միայն մեզ մոտ «ՄՅՈՒԴ» ինստիտուտում:

Գիտելիք համաշխարհային Եուկայում ամենաբարձր արդյունք է եղել նա սերը: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 53-31-18, 53-34-60 կամ այցելել Մաթոց 29, 1-ին մոսկ, 5-րդ հարկ: